

ERDÉSZETI UJSÁG

SAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 „
Negyed évre ... 2 „

→ Megjelenik minden szerdán. →

Felelős szerkesztő
és kiadó tulajdonos:

PODHRADSKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fillér. Ajánlköztásoknál, eladás vagy vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszöri közléstü hirdetményeknél → mérsékelt díjak egyezség szerint. →

XV. évfolyam.

Szászsebes, 1911. január 11.

2. szám.

Az előfizetésnek lehetőleg az 1911. év június végéig való rendezésére ismét felkérjük tisztelt olvasóinkat!

Ami nincs az emlékiratban.

Még mult év november havában, amidőn a kincstári erdészeti altisztek nagy számu küldöttsége által a m. kir. földmivelésügyi minisztériumnál előterjesztett emlékirat teljes szövegét közöltük, megemlékeztünk arról, hogy az emlékiratba célszerűnek tartott okok miatt minden egyéb sérelem vagy óhaj mellőzésével egyedül csak a fizetésnek más ágazatbeli altisztekéhez hasonló módon való rendezése és a most érvényben lévő s az altisztekre nézve felette sérelmes nyugdíjtörvénynek méltányos módon való megváltoztatására vonatkozó kérés lett felvéve.

A novemberi nagygyűlésre felrándult kiküldöttek ugyan megbízóiktól majdnem kivétel nélkül valamennyien azt az utasítást kapták, hogy a kincstári erdészeti altiszti személyzet összes sérelmeit tárják fel és kérelmezzék azoknak orvoslását, mégis magasabb helyről kapott tanácsra hallgatva, csak a fentebb említett kérelmeket terjesztették elő, fentartván azonban maguknak a jövőre azt, hogy a többi sérelmeiket alkalmas időben és módon később fogják feltárni és az irányadó köröknek tudomására juttatni.

Lapunk szerkesztője már a novemberi gyűlés előtt az emlékiratnak egy külön tervezetét állította össze s azt fel is vitte volt a gyűlésre, de méltányolva a kifejtett célszerűségi okokat, nem terjesztette azt elő érdemleges tárgyalásra, hanem ígéretet tett arra nézve, hogy majd azt lapjában fogja közölni s így ráirányítani az irányadó körök figyelmét mindarra, amit ő a kincstári erdészeti altisztek mai szolgálati és társa-

dalmi helyzetében sérelmesnek és orvoslásra szorultnak talál. Most, hogy lapunk fennmaradása — hála annak a mintegy 550 kartársnak, kik előfizetéseikkel a lap fenntartását lehetővé teszik, idején valónak találjuk ezt a mi saját tervezetünket egész terjedelmében közölni, ami által természetesen mit sem akarunk levonni a felterjesztett emlékirat érdeméből és távol állván annak még a gondolata is, hogy saját felfogásunkat csálhatatlannak s a mások felfogásánál jobbnak vagy helyesebbnek tartanók.

Irányítást, utbaigazítást tervezetünk megsterkesztéséhez alig egy-két helyről kaptunk csak s így annak összeállításánál jóformán csak saját egyéni megfigyeléseinkre és az erdészeti ágazatban közel husz éven tett szolgálatunk ideje alatt szerzett tapasztalatokra voltunk utalva s így lehetséges, hogy ez a tervezet hiányos, hogy egyes vidékeken mások a viszonyok, mint ahogy azok a tervezetbe bevétettek, de hiszen ez nem is volt teljesen kész munka, hanem csak mások — talán tapasztaltabbak — megbírlása alá bocsátandó vélemény, nincsen tehát kizárva az, hogy abban némi hibák, sőt esetleg helytelen tények elő ne fordulnának, de hiszen annak, hogy most az egészet a nagy nyilvánosság elé tárjuk, éppen az a célja, hogy az abban foglaltakhoz mindenki hozzászólhasson s a hibákat kiküszöbölni, a hiányokat pedig pótolni igyekezzék. Éppen ezért kérjük is az erre talán nálunknál hívatottabb, bővebb tapasztalattal s ügyismerettel bíró összes kartársakat, hogy esetleges botlásainkra, hibáinkra figyelmeztetni és a saját helyesebb véleményüket velünk közölni sziveskedjenek. Minél több lesz az erre vonatkozó felszólalás és vélemény, annál jobban tisztázhatjuk az eszméket s nem fog ártani, ha a netán ké-

sőbb ismét benyújtandó emlékirat anyagát már most feldolgozzuk.

Lapunk szerkesztőjének a tervezete a következő volt:

TERVEZET.

Nagyméltóságú Minister Úr!

Kegyelmes Urunk!

A m. kir. kincstári erdőknél, a m. kir. erdészeti főiskolánál, a m. kir. erdészeti szakiskolánál, a m. kir. ménesbirtokoknál, végül a m. kir. közalapítványi uradalmaknál alkalmazásban álló altisztek, erdőlegények és segégerdőőrök összessége nevében mi alázatteljesen alulírottak mint azok megbízott kiküldöttjei mai napon Budapest székesfővárosban közös értekezletre összegyűlvén, komoly és higgadt tanácskozás tárgyává tettük azokat javadalmazás, szolgálati, személyi és társadalmi viszonyaink tekintetében fennálló sérelmeket, melyek más kincstári ágazatbeli hasonló minőségű alkalmazottakkal szemben minden téren és minden tekintetben háttérbe szorítanak s beható tanácskozás után elhatároztuk, hogy ezeket a sérelmeket egyenként részletezve

Emlékirat

alakjában Nagyméltóságod kegyes színe elé terjesztjük.

Sérelmeink külön-külön részletezve a következők:

1. A fizetésnél.

A most rendszeresített fizetéseink míg egyrészt rendezetlenek, másrészt semmikép sem álla-

nak arányban korunk kívánalmaihoz s a tisztességes megélhetésre módot nem nyújtanak, a más ágazatbeliek fizetését pedig meg sem közelítik.

Ennek az állításunknak bizonyítására a sok felhozható közül álljon itt az alábbi táblázat:

Fizetés személyi pótlékkal együtt		Különbség az erdészeti terhére
a bányászatnál	az erdészetnél	
I. oszt. altiszt 1400—1700 K	I. oszt. altiszt 1000—1300 K	400 K
II. oszt. altiszt 1000—1300 K	II. oszt. altiszt 700—1000 K	300 K
segédaltiszt 700—1000 K	erdőlegények és segéderdőőrök 600—700 K	300 K

Még ennél is szembeszökőbb a különbség a vas- és szénbányáknál alkalmazott altisztekkel szemben, hol a kezdő fizetés 1200 K, mely 3—3 évi 200 K-ás pótlékokkal 3600 K-ig emelkedik.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni még azt a körülményt sem, hogy az itt említett bányászati, valamint a kohászati altisztek évenkénti fizetésüknek 10—20 sőt 50%-át kitevő ugynevezett „tantiémekben” is részesülnek és nem ritka náluk a drágasági pótlék sem, mind olyan mellékes jövedelmek, amelyeket az erdészeti személyzet csak hírből ismer.

A lelkiismeretesen teljesített szolgálat mindenütt terhes, de talán egyik ágazatnál sem annyira, mint az erdészetnél. Nem elég az a sokoldalú tevékenység, amelyet szolgálatának tulajdonképeni terén kell az altisztnak kifejtene s

T Á R C A.

Vándorlás Afrikában.

Roosevelt Tivadar, az Egyesült-Államok volt elnöke — a mint az t. olvasóink előtt is bizonyosan ismertes — nagyobb vadászati kirándulást tett Afrikában, melyről a fenti cím alatt kiadott könyvében beszámol.

Az érdekesítő könyv előszava érdekes képét nyújtja az afrikai vadászati viszonyoknak, melyekről a következőket írja:

„Afrikáról beszélek s az örömről, vadászni a vadon hatalmas, rettentő urait, a ravaszokat, az elővigyázatosakat, a bőszeket. A világ legnagyobb vadászterületei közt e legnagyobbikon hegycsúcsok vannak, melyek hótömegei az egyenlítő napjának vakító fényében ragyognak, mocsarak, melyek iszapja az izzó hőségben párolog, bugyborékol és forr; tavak, melyek a tengerhez hasonlatosak; olyan puszták fölött lángoló ég, melyek iszonyu sivárságát a délibáb (fata morgana) libegő csalóka képe leplezi el az ember szeme elől; mérhetet-

len füves síkságok, melyeken pálmák és tövises fák kerítik be a kiszáradó folyókat; hatalmas folyamok, melyek a világrész szívéből törnek elő és vigasztalan, végtelen mocsarakon folynak keresztül, aztán szépségben pompázó erdők, melyek sötét, hallgatag mélységében halál és romlás rejtőzik.

Némely vidék oly egészséges, mint az észak országai; másik tarka virágok, madarak és pillangók színpompájában diszeleg és mámorossá teszen édes, nehéz illatával, ámde szépségében csalfa és romlást hoz az az ember életére. Szárazon s a vízben rettentő állatok tanyáznak, melyek az ember husát megeszik, az alacsonyabb rendű termények között pedig, melyek kuszának és repülnek, csipnek és harapnak, oly ellenségek seregét találjuk, melyek sokkal veszedelmesebbek, mint bármely négylábu, vagy hüllő, ellenségeket, melyek az ember vetését és barmát elpusztítják, oly ellenségeket, melyektől maguk az emberek is százezrével pusztulnak el.

A sötétbőrű fajok, melyek ez országban laknak, nagyon különbözők. Némelyik harcos, állattenyésztő no-

mely ugyyszólván egész testi és szellemi erejét igénybe veszi, hanem ezen kívül igénybe veszi őt a különféle tudományos megfigyelés, statisztikai adatok gyűjtése és sok más hasonló s ez a terhes szolgálat folytonos, egész éven tartó, nem véve ki a vasárnapokat és ünnepnapokat sem, mert ha minden egyéb, az erdő őrzése akkor sem szünetelhet.

Terhessé és a megélhetést nehezebbé teszi még szolgálatunkat az, hogy legnagyobb részünket teljesen kiszakít, jóformán kiközösít az emberi társadalomból, mert tevékenységünk tere távol van a városoktól, falvaktól.

Magáról a szolgálatunk veszélyességéről szinte fölösleges sok szót szaporítani s elég legyen annyit felemlitenünk, hogy nyáron a nap forró hevének, télen a hóviharoknak kitéve, testi épségünk folytonosan veszélyeztetve van, de mégis ezeknél veszedelmesebb ellenségünk az ember. A vadörzök, falópók, tilosban legeltetők a mi legveszedelmesebb ellenségeink, akikkel folyton viaskodnunk kell s bizony sokan közülünk testi épségükkel, sőt gyakran életükkel fizetik szolgálati buzgóságukat.

Nem lehet a más szakmabeliekkel szemben való háttérbe szorításunkat azzal sem indokolni, hogy azok képzettsége, előtanulmánya nagyobb a mienknél, mert hiszen a mi állásunknak is a tulajdonképeni helyes feltétele az erdőőri szakiskolának sikeres elvégzése és a szakvizsga letétele, melyet pedig a 6 elemi s illetve 4 elemi

és 2 polgári vagy középiskolai osztály elvégzésének kell megelőznie, mihez hozzáadva a szakiskolai két illetve esetleg már három évet is, előkészültségünk mindig megfelel a bányászati, kohászati, vasuti, postai stb. altisztek képzettségének.

Nem akarjuk itt tagadni, de sőt — szégyenkezve bár — be kell ismernünk, hogy szakmánknál még ma is számos olyan altiszt van alkalmazva, aki a fent leírt képességekkel nem rendelkezik, ennek azonban nem mi vagyunk az okai, hanem azok a hatóságok, melyek ilyeneket — nem ritkán a valóban szakképzettek háttérbe tolásával — alkalmaznak.

(Folyt. köv.)

Egy rokonszövetség.

A mint az lapunk tisztelt olvasói előtt ismeretes, a múlt év november havának hetedik napján Budapesten megtartott országos gyűlésen határozatilag kimondtuk az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége megalakulását s a gyűlésen ezernyi kartárs nevében hazánk minden vidékéről összesereglett megbízottak a szövetség részére lapunk szerkesztője által összeállított alapszabályokat magukévá tették és végérvényesen elfogadták s most már csak ezeknek az alapszabályoknak a magas kormány részéről való jóváhagyására kell várnunk, hogy a szövetség az összes erdészeti és vadászati altisztek és szolgálk érdekeinek és javának előmozdítását célzó áldásos munkálkodását megkezdhesse.

Csodálatos játéka a véletlennek, hogy majdnem ugyanabban az időben tartotta Csehország fővárosában, Prágában az erdészeti és vadászati altisztek szövetsége harmadik rendes évi közgyűlését, a mi azt bizonyítja,

mád, másik beveti a talajt és méhkas alaku, szalmafedeltű kunyhókban lakik; egyik halászatból él, másik majomszerű, meztelen vadakból áll, kik az erdőkben laknak, zsákmányt keresnek maguknak olyan teremtmények között, melyek nem sokkal vadabbak és nem sokkal álsanak mélyebben, mint ők maguk.

Hemzseg ez a földrész vadászható állatoktól; számuk végtelen, fajtájuk változatossága hihetetlen. Afrika szállást ad a legbősebb vadállatoknak s a legkönnyebb lábú, legfélénkebb teremtményeknek, melyek folytonosan a zsákmányul fogatástól s a karmoktól félnek. Szállást ad a legnagyobb s a legkisebb patás állatoknak. Szállást ad a leghatalmasabb teremtményeknek, melyek a földön járnak, vagy folyókban usznak; és egyuttal szállást ad ugyane teremtmények távoli rokonainak, melyek nem nagyobbak, mint egy mormota, melyek sziklarepedésekben és fák tetején laknak. Némely antilop kisebb a nyulnál, mások nagyobbak az ökörnél; némely teremtmény a kecsesség maga, mások oly óriás otrombasággal telvék, hogy hasonlatosak egy lidércnyomás rémlátomá-

nyához. A sivatag tele oly sajátságos és szép állatok csordáival, hogy azokhoz hasonlókat sehol sincsenek, továbbá olyanokkal, melyek még csodálatosabbak és úgy alakjukban, mint természetükben van valamelyes fantasztikus és groteszk. Soha véget nem érő gyönyörűség az antilopok hatalmas csordáit szemlélni, midőn megszámlálhatatlan tömegükben ide-oda vonulnak, mikor a nap rezgő hevében déli pihenőt tartanak, midőn hosszú sorban jönnek az itatóra, midőn legelnek és harcolnak, pihennek vagy udvarolnak egymásnak.

A vadász, a ki e vidékeken átvándorol, oly dolgokat lát, melyek örökre lelkébe kapcsolódnak. Látja az otromba vizilovat a csónak mellett szuszogni és lesülyedni, a zsiráfot a fa tetején át pislogni a közelgő lovasra, a struccot oly gyorsasággal menekülni, melyhez hasonlóra más nem képes; látja a morgó leopárdot és az összetekergőzt óriás-kigyót, romlásthozó szépségében, a zebrákat, a mint a holdfényben ügetnek, midőn a megterhelt karaván éjjeli útján viz nélkül való területen vonul keresztül. Késő évek múlva előtűnik visszaemléke-

hogy cseh és morva kollegáink minket a szövetség megalakításával három évvel megelőztek.

Most előttünk fekszik Hart Antal helyettes elnöknek erről a közgyűlésről való beszámolója, a melyből azt látjuk, hogy ennek a szövetségnek céljai, feladatai jóformán teljesen ugyanazok, mint a melyeket mi az általunk megalakítottnak kimondott szövetség céljaiul és feladataiul kitűztünk.

A beszámoló tanuságot tesz arról, hogy a cseh kartársak sorsa — már legalább az ő felfogásuk szerint — éppen olyan mostoha, mint a mi erdészeti és vadászati altisztjeinké, legalább erre lehet következtetni az előttünk fekvő alapszabályaikból.

Hart helyettes elnök beszámolójában rámutat többek közt arra az öröndetes tényre, hogy a mióta — tehát 3 év óta — a szövetség fennáll, az ottani erdészeti és vadászati altiszt személynzet tekintélye nem csak a föllebbvalók, hanem a lakosság előtt is megnövekedett.

Mint öröndetes tényt említi a helyettes elnök a tagok számának folytonos növekedését és azt, hogy az évi számadás 737 K 41 fillér pénztárkészlettel zárul.

A szövetség üdvös munkálkodásának egyik tanúsága az is, hogy az erdészeti alkalmazottak kiképzésére létesített négy havi tanfolyam támogatására évi 200 koronát szavazott meg.

Az említett közgyűlésen ez a cseh szövetség eddigi alapszabályainak megváltoztatását s illetve új alapszabályok készítését határozta el s most, hogy ezeknek az új alapszabályoknak a tervezetbe alkalmunk volt betekinteni, csodálkozva látjuk, hogy azok lényegükben a mi alapszabályainkkal olyannyira megegyeznek, hogy szinte azt a feltevést ébreszthetnék, hogy a két alapszabálytervezet, tudniillik az Önöké és a mienk egy és ugyanannak az embernek a munkája s ezt csakugyan készek is lennénk elhinni, ha a mi alapszabályaink tervezetét nem lapunk szerkesztője készítette volna.

zése az oroszlan támadásáról, az elefánt szürke, roppant alakja, mely a sötét erdőben hirtelen föltűnik éppen előtte, a bivalyról, melynek alattomos szeme szaru-sisakja alól tekint elő, a gonosz buta egyszarvuról, mely a tiszta napfényben áll a kopár sivatagon.

Mindezeket a dolgokat el lehet képzelni. Ámde nincs szó, mely a vadon elrejtett lelkét képes volna kifejezésre juttatni, mely a titokteljést, a mélabút, mely uralja s a varázst, mely eltölti, leleplezhetné. Van valami elragadó a szabad természetben való zabolázatlan életben, a hosszú lovaglásokban, puskával a kézben, a veszedelmes vaddal való küzdelem izgalmában. Egészen másfajta és mégis kapcsolatos vele az a báj, mely a hangtalan csöndben, a nagy tropikus holdban s a fénylő, ujszerű csillagképekben van, midőn a vándor a napkelte s a naplemente fönséges pompáját nézi a föld messze, pusztá lapályain, melyeket az ember még nem taposott ki s melyek képe az örökkévalóságban csak az idők lassu forgásával változik.

(Folyt. köv.)

A cseh szövetség alapszabályainak 4-ik szakasza például a szövetség célját a következőkben körvonalozza:

„a) Közös erővel és a törvények által megengedett eszközökkel gondoskodni a viszonyok megjavításáról, főleg anyagi, jogi és szolgálati tekintetben, még pedig úgy hivatalnokoknál (ott a szakképzett erdőőröket és vadászokat hivatalnokoknak tekintik) mint a szolgálknál az erdészeti és vadászati s ezekkel rokon ágazatoknál.“

b) Gondoskodni az összes szakok fellendítéséről és felvirágoztatásáról.

c) Támogatni a foglalkozás nélküli és önhibán kívül nyomorba jutott saját rendes tagjait, azok hátramaradottjainak és gyermekeinek erkölcsi és anyagi támogatást nyújtani, ezt azonban minden kötelezettség nélkül, rendes tagjai részére előnyös állásokat keresni, valamint az erdészeti és vadászati összes személynzet szellemi képességeit úgy szak- mint társadalmi téren fejleszteni.“

Az alapító tagok ott is egyszer s mindenkorra 100 koronát, a rendes tagok évi 2 koronát, a pártoló tagok pedig évi 4 koronát fizetnek tagsági díj fejében.

Gondoskodni fogunk arról, hogy ennek a testvér szövetségnek munkálkodásáról minél sürűbben értesítéseket kapjunk s annak idején, a midőn majd a mi alapszabályaink a magas kormány részéről jóvá lesznek hagyva s szövetségünk rendes működését megkezdheti, igyekeznünk kell majd ezzel a szövetséggel szorosabb érintkezésbe és kapcsolatba jutni, mert ennek révén hasznos tapasztalatokra tehetünk majd szert, melyeket szövetségünk és tagjai hasznára fordíthatunk.

Itt még megemlítjük, hogy a cseh- és morvaországi erdészeti és vadászati altiszteknek a mienkhez hasonló szaklapjuk van, azzal a különbséggel, hogy az havonként csak egyszer jelenik meg; a címe: „Leszni Sztrázs“ (Erdei őrség) s évi előfizetési ára 4 korona.

Kihalt és új állatfajok.

A Nemzeti Múzeum disztermében a minap Horváth Géza dr., az állattár igazgatója tartott vetített képekkel és bemutatókkal illusztrált előadást, a melyben a történeti időkben a magyar faunából kipusztult és a bevándorolt állatokat ismertette.

Az emberrel együtt változik a környezete is. Az állatvilág, a mely rónáinkat, rengeteg erdeinket benépesíti, szintén állandó, lassu változásnak van alávetve. Egyes állatfajok fogynak, lassan kivesznek, helyüket új jövevények foglalják el. A régi geológiai korszakokban csodás, hatalmas lények éltek, a melyek mind kipusztultak s maradványaikat ma már csak a múzeumokban bámulhatjuk meg. Az őstörténet legelső korszakaiban az ősember, a kinek nyomait és csontjait hazánkban is megtalálták, együtt élt a mamuttal, barlangi medvével, farkassal, oroszlanval és a hatalmas szarvassal, a melyet a múzeum ásványtárában láthatunk. Az emberi nem ezeket az állatokat túlélte.

Az állatfajok kipusztulása a történeti időkben is

folytatódik, némelyikére érdekes históriai adataink vannak. A legkorábban pusztult ki hazánkban a jávorszarvas, ez a hatalmas agancsu szép állat, a mely Észak-Európában még ma is él. Juliusz Cézár és Tacitusz írják, hogy abban az időben Germániában csapatostul élt. Az utolsót Lengyelországban 1769-ben ejtették el. Albertusz Magnusz szerint Magyarország és Szlavónia erdeiben igen gyakori volt. Nálunk ez utolsót a XVIII. század elején lötték le Erdélyben. Turóczi 1735-ben a bakonyi vadak felsorolásában említi. A természeti viszonyoknál fogva ez az adat azonban épp oly kevésbé valószínű, mint Oláh Miklós érsek abbéli állítása, hogy a visegrádi erdőben párducok tanyáztak. A római írók is említik, hogy hajdan Közép-Európában kétféle vadtulok is élt. Ezek a Nibelung-dalban is előfordulnak s a lengyelek is külön névvel nevezték a két fajt. Az őstulok a kőkorszakban, sőt később is élt hazánkban, történelmi időkből azonban nincsenek adataink. Lengyel eredetű nevéből képzett helységnevünk azonban negyven van (Turóc stb.) s így valószínűleg nálunk is élt. Mint a helységnevek (Belényes stb.) is bizonyítják, a bölény is élt hazánkban. Nemzeti királyaink, Mátyás idejében még nagy bölényvadászatok voltak. Az utolsót 1814-ben ejtették el Udvarhely vidékén. Vele egy időben pusztult ki a kőszáli kecske is. Állítják azonban, hogy a Retyezáton a múlt század negyvenes éveiben még élt. A hód mint a helynevek mutatják, igen el volt terjedve. A XVIII. században a Duna, Ipoly, Rábca és Lajta partjain is élt. A legulolsó példányt 1854-ben lötték le. Azóta csak látták. Az utolsó híradás is azonban 1865-ből való. Igen sok állatfaj van ezenkívül pusztulófélben. Ilyen a kőszáli sas (Retyezát), nemes kócsag, gödény, daru, kanalas gém, tuzok. Ezek manapság már ritkaságszámba mennek. A mezőgazdasági viszonyok, az erdők irtása, a mocsarak lecsapolása és a nagymértékű pusztítás ennek az oka. Így szegényedik el lassankint a magyar föld állatvilága.

Van azonban gyarapodás is, a mely részint természetes, részint mesterséges. A természetes gyarapodás egyes állatfajok bevándorlása, a mesterséges pedig meghonosítás útján történik. A házipatkány és a vándorpatkány, az oroszországi kőszüllő, az angolna ilyen bevándorolt állatok. Vannak behurcolt fajok is, mint például a filoxéra és az egyiptomi patkány. Szándékosan hozták be a pataki sziaiblingot, szivárványos pisztrángot, a törpeharcsát, a naphalat és a pisztráng-sügért. Meghonosított madarak: a fácán, a mely a Kaukázusból származik és az amerikai vadvapityka. Ilyen állatfaj a tengeri nyul is. Ez azonban nálunk is sok kárt tesz. Berzence környékén például minden erdősítést lehetetlenné tesz. A dām vadat a XVIII. században honosították meg. A virginiai szarvast Nádasdy gróf telepítette be, a mufont pedig a múlt század ötvenes éveiben Forgách gróf hozta be. Ma öt-hatszáz darab él a ghymeszi erdőben. Hohenlohe herceg a Magas-Tátrában az amerikai bölényt honosította meg. Az elsőket 1895-ben hozatta s 1907-ben már huszonhat bölény élt a Javorinán. Ugyancsak a herceg honosította meg a kanadai szarvast, a vapitit, 1907-ben

harmincnyolc amerikai és tizenhat altáji vapiti volt életben a herceg erdőiben. A bezoár-kecske meghonosítását csak a véletlen hiusította meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A szomjuság és az állatok.** Általános fölfogás szerint az állatok között a teve birja legtovább a szomjuságot. Ezt a tulajdonságát azonban nem veszik valami különös érdemül, hanem úgy tekintik, mintha hivatásával járó kötelessége volna. A tevén kívül azonban más állatok is vannak, a melyek csodálatos módon tudják eltűrni a szomjuságot. Így az Egyesült-Államok északnyugati részében lévő pusztákon legelő birkanyáj gyakran negyven, sőt hatvan napig is elvannak víz nélkül. Testük nedvzsükségletét, úgy látszik, elegendően pótolja azoknak a növényeknek a vız tartalma, a melyekkel táplálkoznak. Mexikónak Szonora nevű tartományában él az ugynevezett pekari, mely a sertésfajtához tartozik és gyakran hónapokig elvan víz nélkül. Megelégszik azzal a nedvmennyiséggel, a melyet gyökerekből és kaktuszokból álló táplálékában talál. De a legnagyobb szomjazó-művész az állatok között az ugynevezett zacskós egér, a mely szintén Amerikában honos. Ez a kis állat onnan kapta a nevét, hogy két pofazacskója van, a melyben fölös táplálékát összegyűjti. A zacskós egér, úgy látszik, egyáltalán nem ismeri a szomjuságot, mert már arra is volt példa, hogy fogságban három évig is elélt a nélkül, hogy csak egyszer is kapott volna mást, mint közönséges madáreledelt (magkeveréket), a melyet nagyon szeret. Sőt olyannyira nem szomjas ez az érdekes állat, hogy a víztől valóssággal irtózik és a nedvben dusabb táplálékot megveti. A madáreledel legjobb esetben is csak kilenc-tíz százalék vızet tartalmaz, szinte rejtély, honnan veszi ez az állat a nedvkeringése föntartásához szükséges vízmennyiséget.

* **Időszámítás néhány messzelakó népnél.** A művelődéstörténelem szempontjából érdekes a kevésbé művelt népek időszámítása. Az Észak-Amerika északi részében lakó eszkimók időszámítása szerint az újév azon első ujholdkor áll be, a mely a közelfekvő tengeröböl befagyására következik, s így rendszeren szeptember hónapban. Az évet négy évszakra s tizenkét hónapra osztják; minden hónapot bizonyos foglalkozásukról, vagy egyes állatokról, vagy végre bizonyos természeti tüeményekről neveznek el. Évük holdév ugyan, de különben az éveket nem számlálják, s ha közelebb, vagy távolabb multról beszélnek, úgy fejezik ki magukat, hogy: nem régen, vagy igen régen; ha pedig közelebbi, vagy messzi jövőről szólnak, azt mondják: kevés, vagy sok idő múlva. A csendes-oceáni Szandwich-szigetek lakói télre és nyárra osztják az évet, s mindenik évszagnak hat hónapja van. Minden hónapban van harminc éjszaka s ezek mindegyikét az ujholdtól elkezdve a hold különböző alakja szerint nevezik. Négy éjszakát különösen kapu névvel tüntetnek ki, s ezzel a hónapban is négy részt különböztetnek meg. A Szahara sivatag ázsiai élő,

nagyobbrészt mohamedán népségek nem úgy számítják az időt, mint a többi mohamedánok, tudniillik nem hold-hónapok, hanem a keresztény napév szerint, de ők egyszersmind megmaradtak a Julius Cézár által megjavított naptár mellett. Ez a körülmény azonban nem azt jelenti, hogy a görög-keleti egyháztól vették az órát, mert az érintkezés nem mutatható ki, hanem ez az időszámítás a régi keresztény-korszak maradványa. Jellemző, hogy e népek nyelvében nincs is külön szó a hónapok elnevezésére, hanem a keresztény latinok neveket használnak. E szerint végzik munkájukat is. Októberben vetik el a gabonát, februárban aratják le; májusban szedik le a datolyapálma első, szeptemberben utolsó gyümölcsét. A tunguzoknak a hét napjaira nincs külön kifejezésük. Az év tizenhárom hónapra van osztva s minden évben két évszak van. Az egyik május, a másik szeptember végével kezdődik. A hónapok a természet tüneményeiből, vagy egyes foglalkozásokból veszik nevüket. Az új-guineai papuáknál a holdtölte, s a rendes időközökben beálló muszon-szelek visszatértén alapszik az időszámítás. A holdtölte által meghatározott időszakból hat számítottat a keleti; öt a nyugati muszon-szélre s egy hónapot különösen azzal jelölnek, hogy az Új-Guineában honos vas-fa kihajtásának időszakában tekenősbéka vadászatra indulnak. A perzsák, mint minden keleti mohamedán nép, holdév szerint számítanak. Minden hónapban 29, vagy 30 nap van, s időről-időre, mikor az ahhoz egyedül értő papoknak tetszik, szökő hónapokat szúrnak közbe. Minden év egyszersmind szökő év is, a mennyiben az újévet mintegy hat órával későbbben kezdik. S erre a szökő hónapok mellett csakugyan szükség is van, valamint az évnek arra a másnemű megfoltozására is, hogy tudniillik minden negyedik évben használnak a mi februárunknak megfelelő hónapnak egy nappal való megtoldását. A napszaka beosztásáról tudjuk, hogy nálunk akkor van déli tizenkét óra, mikor a nap az illető hely délkörébe ér, s így a nap felkelte és lenyugvása különböző. A mohamedán népeknél s így a törököknél is, akkor van tizenkét óra, midőn a nap lemegy s így a nap felkelte és a dél variál. A perzsák a reggeli órákban azt mondják, hogy egy, két, stb. óra van a nap felkelte után; később, hogy egy, két óra van dél előtt s illetőleg után, s végre, hogy egy, két stb. óra van a nap lemenetele előtt, vagy után, s egy, két stb. óra a nap felkelte előtt.

Szerkesztői és kiadói posta.

Kollár Béla urnak. Erdészeti Zsebnaptárt 3 K 45 fill. beküldése után ajánlva küld az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala (Budapest, V. Alkotmány-utca 6). **Aszalay Gyula urnak.** Szíves közléseért fogadja hálás köszönetünket. **Ottó Ferenc, Papp Mihály és Papp István** kartársaktól beérkezett 4—4 K előfizetést köszönettel nyugtázzuk. **Havlicsek Dániel, Bencze Lajos urnaknak.** Március 31-ig van előfizetve. **Kelemen István urnak.** A hiányzó számot pótlólag elküldtem; azt hiszem, megkaptad. **Fonolka József urnak.** Lapját nem értjük. Október eleje óta minden megjelent számot feladtunk s így a hiba csak az ottani postán lehet. Előfizetés beküldésekor szíveskedjék értesíteni, hogy mely számokat kapta meg; a hiányzó-

kat esetleg még pótolhatjuk. **Lojzi János urnak.** Előfizetését ugyancsak január 1 óta számítjuk, de azért a decemberi számokat is megküldtük. Az új címet bejegyeztük. **Nidermajer Antal urnak.** **Marcalló.** Nem a lapról való lemondást, hanem inkább azt vártuk volna, hogy új állomáshelyén annak buzgó terjesztője lesz, a mire kérjük is. **Varga Ferenc urnak.** **Lankóc.** A 2 K előfizetés beérkezett. **Bognár Ferenc urnak.** Igen, június végeig. Az „Erdőőr” című tankönyvet az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala (Budapest, V. Alkotmány-utca 6) küldi. Ára ajánlott küldéssel 6 K 45 fill. **Drozdják Ferenc urnak.** Szíveségeért, mellyel régi követelését a lap javára hagyta, fogadja hálás köszönetünket. **Orend János urnak.** Köszönet a közlésért, a melynek talán hasznát vesszük. Az adományt — azt hisszük — a szövetség pénztárnoka lapunkban nyugtázni fogja. **Köteles Ferenc urnak.** **Kisjenő.** **Nemesak József urnak.** **Bélabánya.** A 4 K, illetve 3 K 34 fill. beérkezett. **Kálinger István urnak.** Négy koronát az Ön, 2 koronát **Pajor** kartárs javára bejegyeztük. **Szabó János és Csengeri János urnaknak.** 4—4 koronát javukra irtuk. **Kiss István urnak.** **Ötvös.** Köszönet a küldött jókívánságokért! A 2 koronát bejegyeztük. **Lánszky István urnak.** Január végeig van előfizetve, tehát addig küldjük a lapot. **Horváth János urnak.** **Méhes.** Utána fogunk nézni a dolognak s az eredményről majd értesítjük. **Szobodeczky Armand urnak.** Nyilvántartásunkban csak a májusban küldött 5 K 34 fillért találjuk, de a novemberben jelzett 4 koronát nem. Szíveskedjék a feladóvevényt beküldeni, hogy esetleg annak nyomán ráakadjunk.

HIRDETMÉNYEK.

Tilalmi és jelző táblákat
szép kivitelben, jutányos ár mellett szállít
őzv. **Winkler Gusztávné, Szászsebes.** 3—12

Állást keres

2—10

nőtlen, róm. kath. vallásu, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező fiatalember, ki a görögényszentimrei m. kir. erdőri szakiskolát 1907. évben dicséretes eredménnyel végezte, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja, a tót nyelvet tisztán beszéli.

Vállalkozik kisebb erdőbirtok önálló kezelésére.

Legjobban szeretne olyan álláshoz jutni, a mely neki a családalapítást lehetővé tenné. Igényei szerények.

Tekintettel arra, hogy most tényleges katonai szolgálatot teljesít, az állást csak 1911. május 1-én, esetleg szeptember 15-én foglalhatná el.

Utiköltség felének megtérítése mellett kész személyesen is bemutatkozni.

Címét az Erdészeti Ujság szerkesztősége közli.

Férfiak!

aggok is, kik idegességüket, tehetetlenségüket (Inpotentia), szélhűdésüket, hugycsőfolyásukat, kösvényüket, éjjeli magömlést, elhízást, igen korai magömlést, hátgerinc fojást stb. természetes úton, gyógyszerek, villamos, maszirozás nélkül gyógyítani akarják, kérjenek ismertető röpiratot ingyen.

Levélbélyeg csatolandó.

1—5

KLEIN J., Szászsebes.

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközöltetnek.

magpergető intézete ZALAEGERSZEGEN

most bocsátotta ki erdei- és gyümölcsfa csemetékre vonatkozó gazdag tartalmu árjegyzékét, melyet kívánatra portómentesen küld. — A magárjegyzék a :: jövő hóban fog megjelenni. ::

Sertése szépen fejlődik, gyorsabban nő, hamarabb hizik,
tehene több és jobb minőségű tejet ad.

lova, csikója sokkal erősebb és szebb lesz, ha eleségükbe naponta a

világ- **GAZDA KINCSE** táp-
 -hírű porból

csekély mennyiséget adagol. 5 kilós próbaküldemény 5 K postautánvétellel.

Hasznos tanácsadó a háziállataink hizlalása és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és a sertésvész elleni védekezésről című tanulságos könyvet ingyen mellékeljük. Megrendelési cím: **A Gazda Kincse** kiadóhivatala, Budapest, VII., Verseny-utca 6. E.

Ugyanitt kapható a híres **Olgyai-féle Sertésvész elleni óvszer** ára nagy üvegenként **3 korona 50 fillér** utasítással együtt. Egy postaldobban 2 üveg szállítható. Hálás lesz ajánlásunkért.

Egyedüli ferlachi gyártmány!

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
 ===== Páris 1906. 46. remekelés. =====

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia

—|| fegyvergyár és (prácios) puskaműves. ||—

Szállít elsősorú bármely rendszerű vadász- és célövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben Súlyuk 2·8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlődő-

* * * * * fegyver 210 K gyári árban. * * * * *

Egy Mannlicher Schönauer ismétlődő kurtály 9.7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a
 ===== legpontosabban belőve, ára 190 K. =====

Egy Mannlicher Excelsior ismétlődő kurtály 11·5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst-nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2·5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb áttűtő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

A nagymélt. földmivelésügyi
 — m. kir. Ministerium —

70.542. sz. magas rendeletével
 az erdőigazgatóságoknak ajánlja

Tiller Mór és Társa

magyar kir. udvari szállítók orsz. központi egyenruhaáruházát,

BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

Erdőtisztviselői, altiszti és szolgálai egyenruhák, vadász- és sport-öltönyök, egyes egyenruha-
darabok jutányos beszerzésére, kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

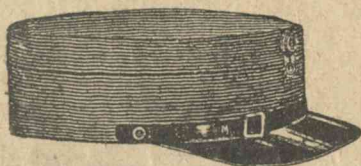
Saját készítményű *fehéreneműek, harisnyák*, továbbá mindennemű *ruhaszövetek, fegyverek,*
 — *töltények* és mindenféle *felszerelési cikkek* nagy választékban. —

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elegáns szabás, legjobb kiállításban.

Hivatalos megrendeléseknél *részfizetési kedvezményben* is részesítjük t. vevőinket.

Nagyobb megrendelés esetén kívánatra *saját költségünkre* kiküldjük egyik szabásunkat mértékvétel céljából.

Részletes, nagy árjegyzékünket és szövetmintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldünk
 és vevőink kényelmére bármely cikket beszerzünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruhatelep.

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG

Magyar magpergető gyára
 erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű

tűlevelű magvakat, ^{kitűnő} _{minőségű} **lombfa magvakat,**

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagva-
 kat, répa, here és más gazdasági magvakat,

saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősítési célokra alkalmas

tű- és lomblevelű csemeték,

gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat,

— **élősvény-csemetéket.** —

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magas

50.000 drb. diszbokor 1½—3 m. „

20.000 „ diszfenyő 1½—3 „ „